



SÖKANDE

Coloplast AB, 556207-5431

Ombud: Advokat Martin Vildhede
Advokatfirman Morrislaw AB
Vallgatan 30
411 16 Göteborg

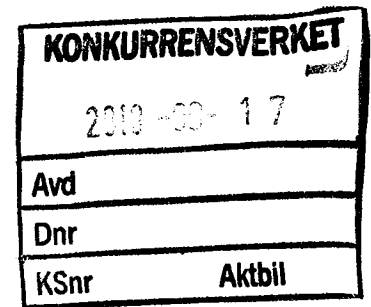
MOTPART

Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen (Vänersborg)
462 80 Vänersborg

Ombud: Göran Andersson, Ponthus Andersson och Markus Garfve
Hellström Advokatbyrå KB
Box 7305
103 90 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling - LOU



FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Västra Götalandsregionen (VGR) genomför genom öppet förfarande en upphandling avseende Inkontinens, urologi och mag-tarm (dnr RS 2016-07189). Anbud kan lämnas på hela eller delar av upphandlingen. En leverantör kan antas för en eller flera produktgrupper.

Coloplast AB (Coloplast) yrkar i förvaltningsrätten att rätten ska besluta att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts. I första hand föreslår Coloplast att rättelse ska ske på så sätt att ny anbudsprövning genomförs varvid Dentsplys anbud förkastas i sin helhet eller i vart fall förkastas i sin helhet med undantag för produktgrupp 43. I andra hand föreslås att rättelse ska ske på så sätt att ny anbudsprövning genomförs varvid Dentsplys anbud förkastas såvitt avser produktgrupperna 31, 36, 38, 40 och 126. I tredje hand föreslår Coloplast att rättelse ska ske på så sätt att ny anbudsprövning genomförs varvid Dentsplys anbud förkastas såvitt avser produktgrupperna 34, 40 och 126, i vilka Coloplast ostridigt lidit skada. I fjärde hand föreslås att rättelse ska ske på så sätt att ny anbudsprövning genomförs varvid Dentsplys anbud förkastas såvitt avser produktgrupperna 40 och 126. Vidare föreslår Coloplast att rättelse ska ske på så sätt att ny anbudsprövning ska genomföras avseende utvärderingskriteriet ”Produkten bör kunna hanteras med få handgrepp för patientens självständighet” i produktgrupp 126 varvid Coloplast ska tilldelas 50 poäng avseende kriteriet ifråga eller, i vart fall, en högre poäng än Dentsply.

VGR motsätter sig bifall till ansökan.

Genom beslut den 30 januari 2018 upphävde förvaltningsrätten, efter yrkande från VGR, den förlängda avtalsspärren avseende andra produktgrupper än 34, 40 och 126. Coloplast överklagade beslutet till Kammarrätten i Sundsvall som, genom avgörande den 4 juni 2018 (mål nr 255-18), upphäv-

de förvaltningsrättens beslut och avslog VGR:s yrkande om upphävande av förlängd avtalsspärr.

PARTERNAS ANFÖRANDE

Coloplast anför bl.a. följande.

Sammanfattningsvis har anbudet från Dentsply antagits trots att anbudet i flera avseenden inte uppfyller obligatoriska krav i upphandlingen. Vidare är poängsättningen avseende ett visst utvärderingskriterium i produktgrupp 126 felaktig.

Dentsplys anbud uppfyller inte ett flertal obligatoriska krav i upphandlingen. Anbudet innehåller bl.a. (i) samma produkter på flera ställen/positioner, (ii) otillåtna paket- och kombinationsrabatter, (iii) otillåtna avdelningsförpackningsstorlekar, samt (iv) produkter som inte har efterfrågats i upphandlingen. Samtliga brister står i strid med de obligatoriska kraven i upphandlingen. Därmed strider det mot de gemenskapsrättsliga principerna, innefattande principen om likabehandling, att anta Dentsplys anbud.

Det finns ingen anledning att ange vilka anbudsområden som Coloplast anser vara felaktiga när *hela* anbudet från Dentsply borde ha förkastats. Dentsplys anbud uppfyller inte ett flertal obligatoriska krav i upphandlingen. Att peka ut några särskilda produktgrupper eller produktområden är inte relevant; *hela* Dentsplys anbud borde ha förkastats.

Det framgår tydligt av punkt 4.3 i Anbudsinbjudan att "[e]n grundförutsättning för att ett anbud ska kunna tilldelas ramavtal" är att "[de] obligatoriska kraven är uppfyllda". Punkt 4.1 hänvisar vidare uttryckligen till anbudsinbjudan och dokument som innehåller obligatoriska krav. Eftersom Dentsplys anbud inte uppfyller samtliga obligatoriska krav borde Dentsply, i enlighet med anbudsinbjudan, inte ha tilldelats något ramavtal överhuvudtaget utan anbudet borde ha förkastats i sin helhet. Det noteras även att punkt

6.7 i Anbudsinbjudan anger att anbud kommer att antas ”under förutsättning att samtliga obligatoriska krav uppfylls”.

Vissa obligatoriska krav är generella, dvs. inte kopplade till någon produktgrupp, och medför därför att anbudet ska förkastas i sin helhet. Andra krav, nämligen de krav som anges i dokumenten 07.1 – 07.5 Kravspecifikation, är däremot enbart kopplade till en produktgrupp och får således endast betydelse för den produktgruppen.

Kraven hänförliga till (i), (ii) och (iv) ovan är vare sig placerade i anslutning till eller på annat sätt begränsade till viss produktgrupp. Kraven gäller därför generellt för samtliga produktgrupper och utgör en grundförutsättning för att överhuvudtaget tilldelas ramavtal. Syftet med kraven torde vara att motverka fusk som annars lätt kan ”slinka igenom” med hänsyn till det synnerligen omfattande produktsortiment som upphandlas.

Vad gäller produktgrupp 31, 36, 38, 40 och 126 har Dentsply under ”övriga storlekar”fliken offererat produkter som strider mot de obligatoriska kraven.

Det ska framhållas att det inte rör sig om några övriga storlekar och mått som offererats av Dentsply, utan om *helt andra produkter*, bl.a. kombinationspackprodukter som består av flera produkter (med samma storlekar) som offererats under andra produktgrupper i upphandlingen. Det är med andra ord frågan om ett medvetet fusk från Dentsplys sida. Dentsply har helt enkelt, i strid med upphandlingens krav, försökt att offerera en kombinationsprodukt som för det fall den antagits, med hänsyn till dess förmånliga pris, mycket sannolikt skulle förskrivas framför produkterna i de ordinarie produktgrupperna. Ett försök som dessutom lyckats för produktgrupp 38 och 40 och som för produktgrupp 31, 36 och 126 hade lyckats om inte Coloplast hade påtalat fel, vilket resulterade i en ny tilldelning.

Eftersom fusket medför (och för produktgrupp 31, 36 och 126 hade kunnat medföra) att Dentsply kan sälja produkter för ytterligare ett antal miljoner kr kan man möjligen ha förståelse för chansningen. Det är däremot orimligt att ett sådant medvetet brott mot uttryckliga obligatoriska krav i upphandlingen, i strid med ordalydelsen i punkten 4.3 i Anbudsinbjudan, enbart skulle leda till att de otillåtna produkterna plockas bort.

Vidare har VGR för positionerna 125-129 under flik 2 antagit vissa produkter kopplade till produktgrupp 40, "LoFric Origo med Tiemannspets". Den antagna produkten är LoFric Primo Tiemann. Dentsply har således lyckats få tilldelning på LoFric Origo (inte Primo) Tiemann på rad 125-129, en helt annan produkt vilken överhuvudtaget inte efterfrågats i upphandlingen (position 124 är däremot riktig). Offereringen står i strid med de obligatoriska kraven och är direkt kopplad till produktgrupp 40.

Vad VGR anfört om Navina Smart är felaktigt. Navina Smart är inte en annan storlek till Navina Classic. Navina Smart är en helt annan produkt med andra egenskaper, elektronisk kontrollenhet, laddare och strömadapter. Tillverkaren av produkterna anger t.o.m. själv att "Navina Classic är ett enkelt och bekvämt alternativ till Navina Smart". Ett alternativ är självfallet inte en annan storlek utan en helt annan produkt och lösning.

Poängsättning av visst utvärderingskriterium

Av dokument 07.5 Kravspecifikation framgår att anbudsgivarna ska offerera "Set med tillbehör för tarmtömning genom infundering av vätska via rektalkateter". Produkten ska uppfylla ett antal obligatoriska krav samt två utvärderingskriterier. Ett av utvärderingskriterierna framgår av 126.7 under kolumn A, "Position/krav nr" och anger att "Produkten bör kunna hanteras med få handgrepp för patientens självständighet". Kriteriet poängsätts enligt följande: 50 p= mycket bra, 25 p= bra, 10 p= mindre bra och 0 p= dålig. Minsta accepterade poäng är dock 25 poäng.

Coloplast har på aktuell position offererat sin produkt Peristeen, som är en unik och synnerligen väldokumenterad produkt. Sannolikt är Peristeen den mest lätthanterliga produkt som finns på det aktuella området. Produkten är så pass lätthanterlig att en mängd oberoende vetenskapliga studier visar att såväl barn som vuxna, samt personer med funktionsnedsättningar, med få handgrepp och med lätthet kan hantera produkten för patientens självständighet. Coloplast har till sitt anbud bilagt ett antal vetenskapliga studier från oberoende part samt därutöver omfattande ytterligare information som visar att produkten synnerligen väl uppfyller och *överträffar* kravet om ”hanteras med få handgrepp för patientens självständighet”.

Ordet patient i kriteriet måste anses innefatta såväl vuxna som barn, då både vuxna och barn är patienter hos VGR. Även personer med funktionsnedsättning kan vara patienter och bör omfattas.

I sammanhanget bör nämnas att Coloplast begärt ut den dokumentation Dentsply ingett avseende produktgrupp 126. Ingivna handlingar innehåller inte någon klinisk publicerad dokumentation.

Med hänsyn till den omfattande dokumentation som Coloplast lämnat samt den allmänna kännedomen på marknaden om produkten är det oförståeligt att Coloplast inte tilldelats full poäng, dvs. 50 poäng, för det aktuella utvärderingskriteriet (126.7). I vart fall ska Coloplast tilldelas en högre poäng än Dentsply, vars produkt enligt deras egen bruksanvisning inte får användas på barn och saknar den kliniska dokumentation som Coloplasts produkt har. Produkterna kan omöjligt vara likvärdiga, varför de båda produkterna borde ha tilldelats olika poäng.

Skada

Coloplast lider eller riskerar att lida skada om Dentsply tilldelas ramavtal även för produktgrupper som Coloplast inte lämnat anbud i. Produkterna i

de olika produktgrupperna är i vissa fall utbytbara mot varandra. Om Dentsplys anbud förkastas ökar Coloplasts chanser att få sina produkter förskrivna som ersättning för produkter i andra produktgrupper än där anbud lämnats.

VGR anför bl.a. följande.

Upphandlingen består av ett stort antal produktgrupper/produktområden. Dessa är självständiga egna anbudsområden. Anbud har kunnat lämnas på hela eller delar av upphandlingen och en leverantör har kunnat antas för en eller flera produktgrupper.

Under punkten 4.3 i Anbudsinbjudan anges att samtliga obligatoriska krav måste vara uppfyllda för att anbudet inte ska förkastas. Detta får dock ses till sitt sammanhang där varje enskild produktgrupp utgör ett eget självständigt delanbudsområde i upphandlingen. Bedömning om tilldelning sker produktgrupp för produktgrupp. Benämningen ”anbud” syftar helt enkelt till anbudet i förhållande till berörd produktgrupp. Det är även så VGR har tillämpat skrivningen vid respektive prövning av kravuppfyllnad. En sådan tolkning är inte i strid med förfrågningsunderlaget. Därutöver vore en sådan tolkning som Coloplast gör gällande inte förenlig med proportionalitetsprincipen.

Vidare kan nämnas att formuleringen under punkten 4.3 i Anbudsinbjudan är standardmässig och förekommer i så gott som varje upphandling som är uppdelad i olika delanbudsområden. Vad som avses är alltid att förkastandet kommer att ske i berört delområde i upphandlingen.

Av punkten 6.7 i Anbudsinbjudan framgår att anbudsgivarna haft att, utöver vad som efterfrågats per position/produktgrupp, offerera alla de storlekar och mått som denne har i sitt sortiment. Även om det framgår av förfrågningsunderlaget att anbudsutvärdering kommer att genomföras per position/produktgrupp framgår inte uttryckligen hur eventuella brister beträff-

fande produkter som offererats under flik 2 kommer att hanteras. I sammanhanget bör särskilt noteras att det i upphandlingen inte funnits någon särskild skyldighet att tillhandahålla någon specifik produkt under flik 2. Vad anbudsgivarna haft att göra är att offerera de produkter som de har i sitt sortiment. Eftersom det inte funnits någon skyldighet att offerera någon specifik produkt under flik 2 fungerar dessa som optioner. I enlighet med förfrågningsunderlaget har VGR prövat uppfyllnaden av de obligatoriska kraven produktgrupp för produktgrupp. Beträffande de produkter som offererats under flik 2 har VGR även prövat kravuppfyllnaden av dessa ”produkt för produkt”. Detta då det inte funnits någon skyldighet att offerera någon specifik produkt under flik 2.

Dentsply har i flik 2 offererat Navina Smart System som är en annan storlek till offererad produktgrupp 126. Vidare har Dentsply i flik 2 offererat produkten LoFric kombipack 01, 02, 03, 04. I förevarande fall har det varit uppenbart att de påträffade bristerna rörande exempelvis ett kombipack enbart är kopplade till den specifika produkten. Vidare skulle det inte vara förenligt med proportionalitetsprincipen om förfrågningsunderlaget skulle tolkas på det sätt som Coloplast gör gällande. Det har inte varit VGR:s avsikt att en brist hos produkter som offererats under flik 2 ska leda till att anbudsgivarens anbud i sin helhet förkastas. VGR har bedömt att ovan angivna produkter inte uppfyller de krav som ställts under punkten 5.1 i Anbudsinbjudan varför Dentsplys anbud avseende dessa produkter har förkastats. Enligt VGR:s mening är det uppenbart att gjord tolkning och tillämpning inte har skett i strid med de grundläggande principerna.

Poängsättning av visst utvärderingskriterium

Både Coloplast och Dentsply har tilldelats 25 poäng för det aktuella utvärderingskriteriet, kriterium 126.7. Expertgruppen har således bedömt att Coloplasts anbud/varuprov är en **bra** och godtagbar produkt för verksamheten att avropa vid ett eventuellt kontrakt. Emellertid har expertgruppen också

bedömt att varken Coloplasts eller Dentsplys anbud/varuprov haft en högre nivå, inom den aktuella utvärderingskategorin, än vad som kan förväntas av en bra och godtagbar produkt på marknaden i dag.

Som framgår av punkten 6.7 i Anbudsinbjudan är dokumentation en del i utvärderingen. En annan del har varit provning av offererad produkt. Ingivna handlingar kan inte på något sätt ersätta de övriga momenten i utvärderingen. Offererade produkter har utvärderats av en expertgrupp inom VGR via dokumentation, provning och/eller erfarenhet. Det är den sammantagna bedömningen av expertgruppen som har medfört att anbudsgivarna har fått respektive poäng.

Att ordet patient i förfrågningsunderlaget ska förstås på så sätt som Coloplast gör gällande stämmer inte och har heller inte varit VGR:s avsikt vid framtagandet av förfrågningsunderlaget. Ordet patient finns inte definierat i förfrågningsunderlaget. Av etablerad praxis följer att den upphandlande myndigheten har ett visst tolkningsföreträde avseende hur en viss skrivning ska förstås. Detta förutsätter självfallet att ett sådant tolkningsföreträde tillämpas inom ramen för de upphandlingsrättsliga principerna. Någon sådan överträdelse har emellertid inte skett. VGR har inte uppställt som krav att produkten även ska vara lämplig för barn. Härmed finns ingen möjlighet att ta hänsyn till eventuell barnanpassning hos produkten. Det har inte heller efterfrågats att produkten ska vara anpassad för funktionsnedsatta.

Sammantaget har inte visats att VGR agerat i strid med de gemenskapsrättsliga principerna vid poängsättningen.

Skada

I upphandlingen har Dentsply lämnat anbud i följande produktgrupper: **31, 33, 34, 35, 36, 38, 40, 43, 44** och **126**. Dentsply har vunnit de produktgrupper som är fetmarkerade. Coloplast har lämnat anbud i följande produkt-

grupper: 3, 4, 11, 12, 13, 16, 19, 20, 32, 34, 37, 39, 40, 44, 48, 49, 50, 51, 53, 56, 58, 59, 60, 62, 64, 67, 124 och 126. Coloplast har vunnit de produktgrupper som är fetmarkerade. Både Coloplast och Dentsply har således enbart lämnat anbud i produktgrupperna 34, 40, 44 och 126 och av dessa är det endast med avseende på produktgrupperna 34, 40 och 126 som Coloplast riskerar att lida skada.

TILLÄMPLIGA BESTÄMMELSER

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet. (4 kap. 1 § LOU)

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. (20 kap. 6 § första stycket LOU)

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förvaltningsrätten noterar inledningsvis att det normalt sett ankommer på den sökande i ett upphandlingsmål att på ett klart och tydligt sätt ange vilka omständigheter talan grundas på (jfr RÅ 2009 ref. 69).

Förevarande mål handlar om huruvida anbudet från Dentsply rätteligen borde ha förkastats samt poängsättningen avseende visst kriterium i produktgrupp 126. Förvaltningsrätten kan konstatera att VGR obesträtt redovisat vilka produktgrupper som Dentsply och Coloplast lämnat anbud i och vilka produktgrupper dessa två leverantörer vunnit. Oaktat vad som anförts av Coloplast, bl.a. angående utbytbara produkter, riskerar Coloplast därmed att lida skada endast med avseende på produktgrupperna 34, 40 och 126.

Även Kammarrätten i Sundsvall noterade detta i sitt beslut den 4 juni 2018 men lät den förlängda avtalsspärren bestå i sin helhet på grund av ett annat pågående mål i förvaltningsrätten avseende samma upphandling. Med hänsyn till att Coloplast endast kan lida skada avseende produktgrupperna 34, 40 och 126 kan ansökan redan med anledning därav inte bifallas avseende övriga produktgrupper varför det inte finns något skäl att pröva ansökan i de delarna.

Coloplast menar att anbudet från Dentsply inte uppfyller ett flertal obligatoriska krav i upphandlingen samt att det inte är fråga om produktspecifika krav varför anbudet ska förkastas i sin helhet.

Förvaltningsrätten noterar att upphandlingen består av mer än hundra olika produktgrupper vilka utgör självständiga anbudsområden, dvs. anbud har kunnat lämnas på en eller flera produktgrupper och tilldelning sker produktgrupp för produktgrupp. Mot bakgrund härav anser förvaltningsrätten att obligatoriska krav som till sin natur är sådana att de kan uppfyllas för vissa produktgrupper men inte för andra inte kan medföra att hela anbudet ska förkastas. Vad som anges under punkten 4.3 i Anbudsinbjudan kan svårliken förstås på det sättet, då produktgrupperna utgör självständiga anbudsområden. Den omständigheten att denna typ av icke produktspecifika krav anges på ett ställe i upphandlingsdokumenten och inte upprepas under varje produktgrupp torde i huvudsak föräledas av praktiska skäl.

Enligt förvaltningsrättens mening måste således prövning av uppfyllande av sådana obligatoriska krav som beskrivs ovan göras i förhållande till varje produktgrupp och endast kunna leda till att anbudet förkastas avseende produktgrupp för vilken kravet inte uppfylls.

Frågan uppkommer då om Coloplast visat att anbudet från Dentsply, såvitt avser produktgrupp 34, 40 och 126, inte uppfyller samtliga obligatoriska krav.

Det kan först noteras att Coloplast inte angett på vilket sätt anbudet skulle brista avseende produktgrupp 34.

Beträffande produktgrupp 40 och 126 menar Coloplast att anbudet från Dentsply brister avseende redovisade produkter i Anbudsspecifikationens flik 2.

Bristerna ska enligt Coloplasts uppfattning medföra att Dentsplys anbud gällande produktgrupperna förkastas.

Under *punkten 6.7 Utvärdering av anbud* i upphandlingsdokumentens Anbudsinbjudan anges bl.a. följande.

Offererade produkter kommer, av en expertgrupp inom VGR, att bedömas via dokumentation, provning och/eller utifrån erfarenhet.

Anbudsutvärdering görs antingen på produkt (per position) eller per produktgrupp (flera positioner ingår i en produktgrupp).

I bilaga Anbudsspecifikation framgår vilka positioner som ingår i en produktgrupp. Samtliga positioner inom respektive produktgrupp ska offereras för att kunna utvärderas och bedömas som produktgrupp.

Samtliga i bilagorna Anbudsspecifikation, Kravspecifikation redovisade storlekar och mått är angivna med utgångspunkt från det sortiment som används i dag. Anbudsgivaren ska i sitt anbud **ange faktiska uppgifter**. Upphandlande myndighets utsedda projektgrupp avgör vad som är inom en acceptabel gräns för avvikelse av storlek och/eller mått på produkt och förbehåller sig rätten att bedöma den som godkänd eller ej.

Anbudsgivare ska offerera **alla** de storlekar och mått utöver de efterfrågade positionerna i upphandlingen som anbudsgivare har i sitt sortiment i Anbudsspecifikation flik 2.

Anbudsgivaren ska fylla i de rader som väljs att lämna anbud på i bilaga Anbudsspecifikation för respektive produktgrupp/position. Kolumn L-AC ska fyllas i av anbudsgivaren. Ska anbudet innehålla fler mått/storlekar än de kravställda positionerna ska dessa offereras i Anbudsspecifikation flik 2. Rader infogas.

Med hänsyn till vad som anges i punkten 6.7 om Anbudsspecifikationens flik 2 instämmer förvaltningsrätten i vad som anförts av VGR om att det snarast är att se som optioner. Enligt förvaltningsrättens mening måste nämligen vad som anges om flik 2 förstås som en begäran om beskrivning av

vad anbudsgivaren kan erbjuda i övrigt, dvs. utöver vad som specifikt efterfrågats i de olika positionerna. Brister i förhållande till begärd beskrivning under flik 2 avseende enstaka produkter kan inte leda till att ett anbud för en hel produktgrupp ska förkastas.

VGR:s utvärdering av kriterium 126.7

Kriteriet har följande lydelse: Produkten bör kunna hanteras med få handgrepp för patientens självständighet.

Av punkten 6.7 i Anbudsinbjudan framgår att offererade produkter kommer att bedömas utifrån dokumentation, provning och/eller erfarenhet. Oaktat det omfattande material som Coloplast ingett i målet kan enligt förvaltningsrättens mening inte anses visat att sammantagen bedömning av Coloplasts och Dentsplys offererade produkter skulle vara felaktig beträffande kriteriet ifråga.

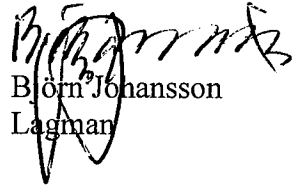
Slutsats

Sammanfattningsvis har Coloplast inte visat att Dentsplys anbud rätteligen borde ha förkastats avseende produktgrupp 34, 40 och/eller 126 eller att utvärderingen varit felaktig avseende produktgrupp 126.

På grund av det ovan anförda, och då inte vad som i övrigt anförts av Coloplast visar att förfarandet vid upphandlingen strider mot någon bestämmelse i LOU eller mot någon av de grundläggande gemenskapsrättsliga principerna, ska ansökan avslås.

Upplyningsvis kan nämnas att förvaltningsrätten denna dag även avslagit en ansökan från Abena AB (mål nr 2629-17) avseende samma upphandling.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C LOU)



Björn Johansson
Lagman

Målet har föredragits av Christina Röckner.



HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Fort. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.